

Tietokirjallisuudella on merkittävä asema suomalaisessa kulttuurissa sivistyksen tukijalkana ja elämysten tuottajana. Tietokirjat välittävät tietoa, murtavat myyttejä ja herättävät keskustelua. Palkinnolla Otavan Kirjasäätiö haluaa tukea ja edistää laadukkaan kotimaisen tietokirjallisuuden asemaa. Otavan Kirjasäätiön tietokirjapalkinto on tunnustus merkittävästä saavutuksesta tietokirjallisuuden alueella. Tietokirjapalkinto on perustettu 2012, ja se jaetaan joka toinen vuosi. Palkinnon arvo on 15 000 euroa.

Otavan Kirjasäätiön vuoden 2025 tietokirjapalkinto on myönnetty kirjailija Mikko Porvalille

Mikko Porvali (s. 1980) on Suomen luetuimpia tietokirjailijoita. Hän on tuotannossaan käsittellyt Suomen sotilastiedustelun historiaa laajasti ja noussut sotahistoriasta kiinnostuneen lukijakunnan suosikiksi selkeän, mukaansatempaavan ja asiantuntevan kirjoitustyyhinsä ansiosta. Hänen tuotantonsa on poikkeuksellisen laaja – hän on julkaissut 15 teosta 15 vuoden aikana – ja jokainen teos ilmentää hänen asiantuntemustaan ja kykyään herättää historia eloon. Porvalin kirjoissa yhdistyy syvälinen ymmärrys historian suurista linjoista, mutta samaan aikaan hänellä on silmää yksityiskohdille ja anekdooteille, jotka tekevät lukukokemuksesta nautinnollisen.

Porvalin ensimmäinen teos *Vakoojakoulu* näytti tietä tuleville, samaa aihepiiriä käsitteleville kirjoille *Operaatio Hokki* ja *Hyökkäyksen edellä*. Näissä teoksissa Porvali toi näkyväksi kaukopartioiden todellisuutta ja niiden merkitystä jatkosodan taisteluissa. Operaatio Hokki nousi tietokirjallisuuden Finlandia-ehdokkaaksi vuonna 2012.

Porvali on halunnut tuoda teoksissaan esille myös Suomen historiaan vaikuttaneita henkilöitä, joiden tarina ansaitsee tulla kerrotuksi. Vuonna 2011 ilmestyneessä teoksessaan *Kaatunut Normandiassa* hän kertoo karjalaispojan sotatiestä liittoutuneiden riveissä. *Rautasormuksessa* kuvataan sota-ajan rakkaustarinoita, *Salainen tiedustelija* -teoksessa (2012) taas seurataan vakoojaupseeri Igor Vahroksen kokemuksia ja *Kentälle jääneissä* (2023) jatkosodan Kannaksella kadonneita sotilaita.

Porvalin laajassa tuotannossa on myös kaunokirjallinen juonne: kiitetty Karelia Noir -dekkaritrilogia. Tositapahtumiin perustuvissa teoksissa *Sinisen kuoleman kuva*, *Veri ei vaikene* ja *Kadonneen kaupungin varjo* Porvali kuvaa suomalaista Viipuria, poliisisurmia ja poliisintyön alkumetrejä kaupungissa 1920–40-luvuilla ennen kuin kaupunki jouduttiin luovuttamaan Neuvostoliitolle. Trilogian toinen osa *Veri ei vaikene* sai dekkariseurauksen Vuoden johtolanka -palkinnon.

Uusin suurtyö on ollut kolmiosainen teossarja kaukotiedusteluyksikkö Osasto Vehniäisen vaiheista: *Kohti itää*, *Syvärin takana* ja *Viimeiseen asti*. Poikkeuksellisen yksityiskohtaisesti kirjoitetun esityksen suurin ansio on Suomen tiedusteluhistorian valintojen ja tapahtumien sitominen suursodan tilannekehityksiin ja ulkopoliittisiin valintoihin.

Porvali on toiminut asiantuntijana useissa sotahistoriahankkeissa, kuten dokumenttisarjassa *Vaietut arktiset sodat*, jonka esitysoikeudet on myyty yli sataan maahan. Lisäksi hän oli käsikirjoittajana *Tiedustelijat – salaisuuksia yli sukupolvien* -elokuvassa. Hän on opettanut valtiollisen tiedustelun

historiaa ja tiedustelu oikeutta Jyväskylän yliopistossa kahdeksan vuoden ajan, ja hän on usein haastateltu vieras tai kommentaattori eri ajankohtaisohjelmissä. Porvali on noussut 15 vuodessa laajalti tunnetuksi ja arvostetuksi kirjailijaksi, joka on laajalla asiantuntemuksellaan osallistunut tämänhetkiseenkin sotakeskusteluun.

Teokset

Vakoojakoulu – Päämajan asiamieskoulutus jatkosodassa (2010)
Kaatunut Normandiassa – suomalaissotilaan tarina (2011)
Operaatio Hokki – Päämajan vaiettu kaukopartio (2011)
Salainen tiedustelija – Suomalaisen vakoojaupseerin kirjeet 1940–44 (2012)
Rautasormus ja muita sota-ajan rakkaustarinoita (2013)
Hyökkäyksen edellä – kaukopartio Kannaksella kesällä 1941 (2013)
Vanki, vakooja, sissi (2015) (Matti Putkisen muistelmien pohjalta)
Sinisen kuoleman kuva – Karelia Noir I (2015)
Veri ei vaikene – Karelia Noir II (2016)
Kadonneen kaupungin varjo – Karelia Noir III (2018)
Tiedustelun näkymätön historia antiikista maailmansotiin (2018)
Kohti itää – Päämajan kaukopartio-osasto Vehniäinen 1941 (2021)
Syvärin takana – Päämajan kaukopartio-osasto Vehniäinen 1941–1943 (2022)
Kentälle jääneet – Kannaksella 1944 kadonneet sotilaat ja heidän etsintänsä (2023) (yhdessä Slava Skokovin kanssa)
Viimeiseen asti – Päämajan kaukopartio-osasto Vehniäinen 1943–1945 (2024)
Erikoisjoukot – Päämajan kaukopartioista erikoisjääkäreihin (yhdessä Vesapekka Larkkosen kanssa)
– ilmestyy syksyllä 2025